

Een ‘Dringend Appel’ⁱ⁾ en een ‘Manifest’ⁱⁱ⁾

Het Volk van God komt in verzet

Steeds duidelijker begint bij onze gelovigen het besef door te dringen dat de kerkelijke leiding de centralisatie van de organisatie van de katholieke kerk krachtig voortzet. Zij beoogt het middeleeuwse klerikale karakter van de kerk van vóór het concilie te herstellen. Dit is zichtbaar en voelbaar in alle geledingen van de kerk; zowel in de hogere, waar het gaat om de verhouding van paus en bisschoppen; als in de lagere, waar het gaat om de verhouding van bisschop en gelovigen.

In strijd met de geest van broederlijkheid en collegialiteit zijn bisschoppen geworden tot plaatsvervangers van de paus, in plaats van diens gelijken, plaatsvervangers van Christus. Bisschoppen zijn als zodanig rechtstreeks verantwoordelijk voor de mensen in hun bisdom als plaatselijke kerk – en niet als satrapen van de paus – en delen in de verantwoordelijkheid voor de wereldwijde geloofsgemeenschap, samen met de andere bisschoppen in hun plaatselijke kerken. De paus als medebisschop neemt onder hen de plaats in van primus inter pares. – gelijk in rechten, maar toch verhoogd in aanzien. De leer dat alleen de paus als de plaatsvervanger van Christus de kerk leidt en de daarop gebaseerde religieuze opvattingen over leiderschap en autoriteit, vinden we terug in de juridische eenhoofdige bestuursstructuur van de kerk in het kerkelijk wetboek. Geheel in strijd, zeg ik nog maar een keer, met de visie in de constitutie ‘Lumen Gentium’ op de kerk als Volk Gods en de plaats daarin van de hiërarchie als zijn dienaar.

In strijd met de geest van wat kerk zijn in de lokale geloofsgemeenschap betekentⁱⁱⁱ⁾ zijn en worden steeds meer parochies – ook vitale en financieel zelfredzame parochies – samengevoegd tot grote regionale anonieme parochies. Werden deze fusies ons al opgelegd tegen de wensen en visies van de respectieve parochiebesturen en zonder de meest nabije belanghebbenden, de gelovigen in de parochies, ook maar te horen, thans worden wij door bisschoppelijke richtlijnen en voorschriften steeds verder gedreven in een beleid waarin de priester centraal wordt gesteld en waarin diens taak vrijwel uitsluitend wordt geformuleerd rond de eucharistie. Ook hierbij is weinig overgebleven van wat het concilie bedoelde van de kerk te zijn: ‘Gods volk’ met de hiërarchie als zijn dienaar.

Bij dit al wordt het recht van alle gelovigen om als gelijken in waardigheid en handelen bij te dragen aan de opbouw van het Lichaam van Christus en aan het nabij brengen van het Koninkrijk Gods, geschonden.

Over leiderschap en autoriteit in de rooms katholieke kerk gaat het Manifest: de openbare verklaring van een 150-tal internationale professoren in de theologie en aanverwante vakgebieden. *”Ter gelegenheid van het feit dat het Tweede Vaticaans Concilie vijftig jaar geleden plaatsvond (1962-1965) doen wij een beroep op alle andere leden van het Volk van God om de situatie in onze kerk kritisch te beoordelen. Vele van de belangrijke inzichten van Vaticanum II zijn in het geheel niet, of slechts gedeeltelijk, in praktijk gebracht.[...]”* Op de in noot ii) aangegeven link kunt u het manifest gemakkelijk vinden; ook in het Nederlands. Ik noem nog de naar mijn mening meest saillante punten:

- Het gezag van de paus als opperherder mag nooit het authentieke gezag, dat Christus rechtstreeks aan alle leden van het Godsvolk heeft geschonken, verduisteren, verminderen of onderdrukken.
- Het Tweede Vaticaans Concilie heeft op alle niveaus collegialiteit en medezeggenschap voorgeschreven. De gelovigen moeten meer direct betrokken worden bij de besluitvorming inzake de formulering van de leer, de uitoefening van de pastorale zorg en de evangelisatie in de wereldse samenleving.
- Het misbruik om op leidinggevende posten alleen maar kandidaten te kiezen die een bepaalde zienswijze aanhangen, dient absoluut afgeschaft te worden.
- De Romeinse curie moet worden hervormd tot wat zij dient te zijn: een orgaan voor

administratieve en uitvoerende taken.

En nog veel meer veranderingen zijn nodig en moeten verder worden uitgewerkt. Maar er moet wel onmiddellijk mee worden begonnen.

En tot slot: *“De uitoefening van gezag in onze kerk dient de maatstaven van openheid, aansprakelijkheid en democratie in onze moderne wereld te evenaren. Men moet kunnen zien dat leiderschap [.....] luistert naar de geest van Christus die spreekt en handelt door iedere individuele persoon.”*

Gezagsuitoefening is de kunst van het winnen van vertrouwen.

Dat ‘Het Dringend Appel’ met zijn oproep “Bestemd voor: leden van lokale geloofsgemeenschappen die met het bisdom in conflict komen door afgedwongen orthodoxe richtlijnen en grootschalige parochiefusies” de heersende verontrusting en verontwaardiging goed had aanvoeld is wel gebleken uit de opkomst op de bijeenkomst van 19 januari jl. in Utrecht. Naast de meer dan duizend instemmende reacties die de initiatiefnemers op andere wijzen, e-mail e.d.^{iv}), ontvingen, stroomden een honderdtal mensen uit verschillende bisdommen samen. Met vier mensen uit Bennekom waren wij daar ook aanwezig. Ervaringen werden uitgewisseld. Algemeen groot was de onderlinge herkenning van de situatie waarin de verschillende lokale geloofsgemeenschappen zich bevinden. En algemeen was ook het gevoel dat we ons niet weerloos bij de situaties konden en ook niet behoefden neer te leggen. Het opheffen van een parochie gaat zo maar niet. Daar gelden regels voor die nauwkeurig moeten worden gevolgd. In een bericht citeert het Noord Hollands Dagblad hulpbisschop Jan Hendriks: *“Met fusies van parochies hebben andere bisdommen radicaal ingegrepen. Zo doen wij het niet”* en over het sluiten van kerkgebouwen zegt hij: *“Het luistert nauw. Rome wil in principe kerken open houden”*. Uit Cleveland (USA) kunnen we vernemen dat een beroep op hogere instanties in Rome tot gevolg kan hebben dat een bisschop gelast wordt zijn decreet tot opheffing van een parochie terug te draaien. ^v) Door Bezielend Verband Utrecht wordt deze mogelijkheid nader bestudeerd. We zullen de uitkomst van die studie spoedig vernemen.

Intussen hebben verschillende lokale geloofsgemeenschappen al een stichting of vereniging opgericht of zijn er mee bezig, om met meer effect de belangen en het voortbestaan van hun lokale geloofsgemeenschap te dienen. Ook enkele mensen in onze eigen gemeenschap zijn daarmee doende. Hopelijk kunnen zij op korte termijn ons meer vertellen.

NB, Als u dit artikel op de website van onze geloofsgemeenschap MVR leest kunt u eenvoudig naar de onderstaande links doorklikken.

Timo Harmsen, 30 januari 2013

i) www.bezielverbandutrecht.nl

ii) www.churchauthority.org

iii) Zie in dit verband mijn artikel “De zelfstandige geloofsgemeenschap in kerkrechtelijk perspectief” op mijn website www.relisofie.nl

iv) <http://www.bezielverbandutrecht.nl/index.php/reacties>

v) <http://www.bezielverbandutrecht.nl/index.php/red-de-vitale-lokale-parochiegemeenschappen/internationaal>